

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

gandere

GENERO PAREKIDETASUNA BEHATZEKO TRESNA

Autoretza: Klara Atxukarro; Maria Ceballos; Maider Etxeberria; Ane Fernandez de Gorostiza; Nahia Intxausti; Justo Bereciartua.

Urtea: 2018

ISSN: 2952-1246

GANDERE Ikerketa Taldeak Donostian argitaratutako dokumentua.

Documento editado en Donostia-San Sebastián por el Grupo de Investigación GANDERE.

Document edited in Donostia-San Sebastian by the GANDERE Research Group.

Hezkidetzaren generoen arteko bereizkeriak desagerrarazi eta pertsona guztientzat aukera, eskubide eta tratua berdina sustatzen duen hezkuntza jarduerak da. Ezagutza sortzearekin batera, hezkuntzaren helburuak ohiturak hartzea, baloreak eskuratzea eta, oro har, nortasunaren eraikuntza dira.

Askotarikoak dira generoaren trataera egokia egiten eta aldatu beharrik ikusten lagundu dezaketen galderak:

- Zein jarrera eta nolakotasunak sustatu behar dira ikasgune parekideetan?
- Nola hitz egiten dugu umeekin?
- Nola ebaluatzen dira gain hartze eta menderatze egoerak edo aginte harremanak?
- Zenbateraino dute jostailuek izaera sexistak?
- Ordenatze, garbitasun nahiz zaintza lanak modu parekidean banatzen al dira?
- Ba al dago irizpide sexistarik jostailuak hautatzerakoan?
- Nolakoak dira ikastetxeko paisaia jantzen duten irudiak?

Datozen orrietan Haur Hezkuntzako ikastetxean eguneroko jarduerak behatzeko tresna eskaintzen zaizu, lor daitezkeen emaitzak genero parekidetasunaren bidean aurrera egiteko lagungarri izango direlakoan.

Bost osagai hauek biltzen ditu:

- Irakaslearen jarrera umeei
- Irakaslearen jokabideak umeei
- Umeen jarduerak
- Umeen arteko harremanak (elkarrekin bizitzea)
- Espazioen eta materialen erabilera
- Genero aldagaiak ipuinetan

Gertaeren erregistroa I: Irakaslearen jarrera umeekiko

IRAKASLEA:

Data:

Irakasleak agertzen dituen jarrerak umearekiko harremanean	Ikasle(en)aren izena(k)
Adeitsua	
Adore emailea (motibatzailea)	
Afektuzkoa	
Aurreiritzizkoa	
Babeslea	
Eskuzabala	
Galdetzailea	
Haserretua	
Hotza	
Itxaropentsua	
Konfiantzazkoa	
Laguntzailea	
Laxokeria	
Malgua	
Oldarkorra	
Pazientzia handikoa	
Petrala	
Zorrotza (exijentea)	
Besterik:	

Analisia:

Maiztasun analisia: zeinekin eta zenbat aldiz agertzen duen jarrera bakoitza.

Emaitzen interpretazioa egiteko irizpideak: generoa edozein izanda ere, jarrera zenbateraino den denekin berdina.

Gertaeren erregistroa II: Irakaslearen jokabideak umekin

IRAKASLEA:

Data:

Irakasleak agertzen dituen jokaerak umearekin hitz egiten duenean	Ikasle(en)aren izena(k)
Adierazpen estereotipatuak	
Hizkuntza ezta	
Hizkuntza zakarra	
Adierazpen txikigarriak (señorita, txikitxo,...)	
Adierazpen handigarriak (jauna, mutil puska,...)	
Genero irizpidea erabiltzea ereduak hartzerakoan (jolasenak, etxeko zereginenak, janzkerenak, lanbideenak, ...)	
Emozio adierazpenak	
Laudorioak egin	
Protagonismoa ematea	
Aholkua ematea	
Sariak ematea	
Zigorak ematea	
Kolaborazioa eskatzea	
Emozioak adierazten uztea	
Besterik:	

Analisia:

Maiztasun analisia: zeinekin eta zenbat aldiz agertzen duen jokabide bakoitza.

Emaitzen interpretazioa egiteko irizpideak: generoa edozein izanda ere, jokabidea zenbateraino den denekin berdina.

Gertaeren erregistroa III: Umeen jarduerak

IRAKASLEA:

Data:

Umeek ikastetxean zertan jarduten duten <u>une ez gidatu</u>etan	Ikasle(en)aren izena(k)
Solasean	
Mahaiko jolasa	
Pilota edo baloia erabiliz egiten den jolasa	
Pilota izan gabe, beste tresnak erabiliz egiten den jolasa	
Inolako jostailurik gabe egiten den jolasa	
Kirol lehiaketa	
Artea	
Sukaldaritza (janaria ipini, erosketak, ...)	
Garbiketa (gela garbitu, materiala jaso, ...)	
Apainketa	
Rol jolasak	
Abestea	
Objektuen eraikuntza	
Atsedena	
Taldeko lagunak zaindu	
Umeak (panpinak) zaindu	
Animaliak zaindu	
Besterik:	

Analisia:

Maiztasun analisia: zenbat aldiz egiten duen haurrak jarduera bakoitza.

Emaitzen interpretazioa egiteko irizpideak: generoa edozein izanda ere, zenbateraino parte hartzen duten jarduera guztietan.

Gertaeren erregistroa IV: Umeen arteko harremanak (elkarrekin bizitzea)

IRAKASLEA:

Data:

Ikasgelan Kanpoko jolaslekuan

Umeen arteko harremanetan agertzen diren ezaugarriak	Ikasle(en)aren izena(k)
Bakarrik dabil jolasean	
Lagunekin dabil jolasean	
Denak onartu ditu jolas egiteko	
Zakar hitz egin dio lagunari	
Besteen gainetik hitz egin nahi izan du	
Zorrotza izan da eskakizunean	
Betiko lagunekin elkartzen da	
Berekoikeriaz saiatu da erabakia bere aldekoa izan dadin	
Indartsu (oldarkor) agertu da besteen aurrean	
Besteen ohartarazpenak ulertuta, jarrera aldatu du	
Adostasun jarrera agertu du	
Jolasean irabazle (lehenengo) izan nahi du	
Taldean lider agertu da	
Sentimenduak adieraziz ari da	
Ezagutza adierazpenei buruz ari da hitz egiten	
Besterik:	

Analisia:

Maiztasun analisia: zeinekin eta zenbat aldiz agertzen duen jarrera bakoitza.

Emaitzen interpretazioa egiteko irizpideak: generoa edozein izanda ere, harreman moduak zenbateraino diren berdinak.

Espazioen eta materialen erregistroa I

IRAKASLEA:

Data:

Espazio eta materialen erabilera <u>une ez gidatu</u>etan	Ikasle(en)aren izena(k)
Etxe txokoa Ohea, mahaia, sukaldea, panpinak, pelutxeak, mozorrotzeko arropak, sukaldeko tresnak, umeak zaintzeko objektuak, telefonoa, konponketak egiteko tresnak, ilea apaintzeko objektuak...	
Eraikuntza txokoa Puzzleak, jostailuzko animaliak, jostailuzko kotxeak, eraikuntzarako blokeak, legoak, mahai jolasak...	
Tailerra Tenperak, puntzoia, gometsak, koloretako paper eta kartulinak, argizariak, plastilina, guraizeak, kolak, margoak, pultserak egiteko materiala, ...	
Liburutegia Abestiak, ipuinak, fitxak, kuxinak, musika, ordenagailua...	
Bilgunea Pizarra, fitxak, eguraldi pronostikoa, arduradunaren informazioa, jakien banaketa ...	
Jolastokia Sokak, oihalak, baloiak, pilotak, motorrak, aroak, zabuak,...	
Psikomotrizitate gela Espalderak, blokeak, koltxonetak, eskalatzeko pareta, pasadizoak, baloia, sokak, mozorroak...	
Besterik:	

Analisia:

Maiztasun analisia: zenbat aldiz ibili diren umeak espazio bakoitzean edo material berarekin.

Emaizten interpretazioa egiteko irizpideak: generoa edozein izanda ere, hurrek espazio eta material guztiak erabiltzen dituzten.

Zenbaterainokoa den materialen erabilpena genero tipikoa.

Genero aldagaiak ipuinetan

IRAKASLEA:

Data:

Ipuinen ezaugarriak	Bai / Ez / Ez da ikusten
Emakumezko protagonistek izena dute	
Gizonezko protagonistek izena dute	
Genero bereiztua ez duten protagonistek izena dute	
Emakumeak eta gizonak kopuru berean azaltzen dira	
Genero bereiztua ez duten protagonistak azaltzen dira	
Generoei egokitzako rol tradizionalak hausten dituzten protagonistak daude	
Pertsonaiak edozein eremutan agertzen dira (pribatua, publikoa) genero baldintzapenik gabe	
Emakumea ekintza fisikoetan ausarta, abentura zalea edo indartsu azaltzen da.	
Gizonak emozioak adierazten ditu	
Emakumeek eremu publikoan lagunekin atera, lan ordainduan arrakasta edo aisialdirako denbora dute	
Gizonak eremu pribatuan etxeko lanetan, zaintzan azaltzen dira.	
Eremu pribatuan nahiz publikoan pertsonai guztiek antzeko rolak dituzte	
Pertsonai guztiek jarrera aktiboa dute	
Menpekotasunik gabeko maitasun harremana agertzen da bikoteetan	
Emakumeek eta gizonek neurri berean hitz egiten dute	
Pertsonai guztiek hartzen dute inizatiba genero baldintzapenik gabe	
Erabakiak guztien artean hartzen dituzte genero baldintzapenik gabe	
Emakumearengan gehiegizko edertasun estereotipoak saihesten dira	
Gizonezkoengan gehiegizko oldarkortasun estereotipoak saihesten dira	
Familia mota askotarikoak islatzen dira (monoparentalak, banandutakoak, homoparentalak...)	
Harreman afektibo-sexual anitzak agertzen dira	
Marrazkien azterketa	
Zer egiten ari dira?	
Nola jantzita doaz?	
Zer objektu dituzte?	
Orriaren zein eremu betetzen dute?	
Zein tamainan ageri dira?	
Sexu bakoitzaren errepresentazioek ez dute kolore estereotipaturik.	
Emakumezko protagonistek izena dute	

IRAKASLEA:

Data:

Gertaeren erregistroa I: Irakaslearen jarrera umeeekiko

Irakasleak agertzen dituen jarrerak umearekiko harremanean	Ikasle(en)aren izena(k)
Afektuzkoa	
Babeslea	
Malgua	
Zorrotza (exijentea)	

Gertaeren erregistroa II: Irakaslearen jokabideak umeeekin

Irakasleak agertzen dituen jokaerak umearekin hitz egiten duenean	Ikasle(en)aren izena(k)
Adierazpen estereotipatuak	
Hizkuntza eztea	
Protagonismoa ematea	
Zigorrak ematea	

Gertaeren erregistroa III: Umeen jarduerak

Umeek ikastetxean zertan jarduten duten une ez gidatueta	Ikasle(en)aren izena(k)
Inolako jostailurik gabe egiten den jolasa	
Kirol lehiaketa	
Apainketa	
Taldeko lagunak zaindu	

Gertaeren erregistroa IV: Umeen arteko harremanak (elkarrekin bizitzea)

Ikasgelan Kanpoko jolaslekuan

Umeen arteko harremanetan agertzen diren ezaugarriak	Ikasle(en)aren izena(k)
Denak onartu ditu jolas egiteko	
Besteen gaintetik hitz egin nahi izan du	
Indartsu (oldarkor) agertu da besteen aurrean	
Adostasun jarrera agertu du	
Taldean lider agertu da	

Espazioen eta materialen erregistroa I

Espazio eta materialen erabilera une ez gidatueta	Ikasle(en)aren izena(k)
Etxe txokoa	
Eraikuntza	
Liburutegia	
Tailerra	
Parkea	
Psikomotrizitate gela	

Genero aldagaiak ipuinetan

Ipuinen ezaugarriak	Bai/ Ez/ Ez da ikusten
Generoei egotzitako rol tradizionalak hausten dituzten protagonistak daude	
Eremu pribatuan nahiz publikoan pertsonai guztiek antzeko rolak dituzte	
Menpekotasunik gabeko maitasun harremana agertzen da bikoteetan	

Analisiak:

Maiztasun analisia: zenbat bider agertu den haur bakoitza aldagaiz aldagai.

Emaizten interpretazioa egiteko irizpideak: generoa edozein izanda ere, umeen ezaugarrien artean ikusten diren aldeak.